

Evropská soutěž o nejlepší esej 2011 pro studenty středních a vysokých škol

vyhlášená europoslanci

Martinem Kastlerem, Spolkovým předsedou Ackermann-Gemeinde z Norimberka,
a Janem Březinou, bývalým hejtmanem Olomouckého kraje

Téma: „Sousedé v srdci Evropy - Známe se doopravdy?“

Zuzana Filipová

Zpočátku mě téma pro tuto esej příliš osobně nezaujalo, ale posléze si člověk uvědomil, že přeci jen se mě dost hluboce dotýká a to i přímo samotným zadáním směřovaným pro mladé lidi z Česka, Slovenska a Německa. Abych to objasnila – jsem původem Slovenka. Před 23 lety jsem se narodila na Slovensku, a přestože oficiálně jsem zde žila jen krátce, i po přestěhování do Česka jsem na Slovensku trávila velmi mnoho času, bylo mým krásným domovem, stále se tam ráda vracím a hrdě se hlásím ke své slovenské národnosti. Blízký vztah mám samozřejmě po dlouhých letech, co zde žiji, i k České republice a konečně, co se Německa týče, i zde jsem strávila významnou část svého života, která mě v mnohém pozitivně ovlivnila a mnoho mi dala. Konkrétně v samotném Německu jsem žila skoro rok a poté několik měsíců ve střední Itálii, ale ve veskrze „bavorském kolektivu“. Tolik stručné úvodní vysvětlení, proč mi přišla milá zrovna tato „kombinace“, pro koho je zadání eseje určeno, že jsem se v ní hned několikanásobně našla.

Obecně vzato, myslím, že je to velmi individuální a záleží na každém, nakolik je spokojeně zahleděný do své ulity, či nakolik je naopak otevřený obohacujícímu poznávání a opouštění své vlastní omezenosti, předsudků a zažitých stereotypů, které „někde zaslechl“. Je možno se spokojit se svými představami nebo může být nepohodlnější nezajímat se vůbec, ale moc to nikoho nikam neposune a už určitě ne kupředu. Stagnace v lidském rozvoji mi přijde jako přirozený důsledek této ochuzující uzavřenosti. Prvním důležitým krokem je chtít poznávat, oprostit se od předčasných soudů, ano, může být podstatné brát v potaz například národní mentalitu, výchovu, prostředí apod., ale zároveň přijímat každého jako originál, neopakovatelnou individualitu v nejlepším slova smyslu, tak řečeno s „čistým štítem“. Neříkat již

dopředu: „Hm, Čech/Slovák/Němec...!“ Je potřeba dát druhému šanci, aby mohl ukázat, co je zač, co je v něm ukrytého, to nepoznáme na první pohled (který navíc již může být dopředu ovlivněný). Řekla bych, že právě my – naše mladá generace by měla být určitě tou, která bude usilovat o takovýto přístup.

Ale konec obecné teorii, teď praxe :-). Já osobně jsem velmi vděčná za zkušenosti, které jsem mohla získat v souvislosti s těmito třemi zeměmi. Poznala jsem různé lidi v rozličných situacích, ale určitě převládají ty pěkné vzpomínky. Považuji to za obrovskou příležitost, že v dnešní době se lidem skýtá tolik možností cestovat, poznávat, sdílet se a tak se navzájem obohacovat. Všude v těchto zemích jsou opravdu skvělí lidé, kteří mi utkvěli v paměti a se kterými jsme stále v kontaktu.

Pokud bych měla z každé národnosti něco „vypíchnout“, tak začnu u Slováků, kde je mi blízký temperament, srdečnost, vřelost. Sama jsem ve svém okolí považovaná za temperamentní Slovenku, která si občas i v Itálii připadala, že téměř pohoršuje svou veselostí. Možná v tom hraje roli sousedství Slovenska a horkokrevného Maďarska, kdo ví... Samozřejmě i zde jsou výjimky a i na Slovensku jsou lidé mírní, poklidní, tišší, (nic nelze příliš zobecňovat), ale myslím, že „divokost“ převládá a moc mě to těší a je mi to blízké. Co se Čechů týče, povídají i oni sami o sobě nepříliš pěkné věci, jako že častým jevem je nepřejícnost, závistivost, omezenost. Z vlastní zkušenosti bych řekla, že to nelze úplně vyvrátit, ale zároveň to nesmí být automaticky přisuzováno všem. Svou roli hraje i historie a další okolnosti, že se tyto vlastnosti občas vyskytují, ale stejně narazíme i na spoustu dobrosrdečných, přejícných a laskavých Čechů. Také neplatí vždy nepřátelská averze mezi Moraváky a Čechy. Jistě občas jedni na druhé „koukají trochu svrchu“ (a nejen Češi na Moraváky), ale stejně tak jsou časté (z mé zkušenosti dokonce častější) i ryze přátelské reakce. Jako děvče z Moravy jsem trávila i delší čas brigád v Čechách a rozhodně převládala milá odezva ze strany „Západních“ na to, že bydlím na „Východě“. V tomto bodě je určitě nejdůležitější osobní zkušeností to, že jsem se provdala za Čecha a lepšího bych nenašla. Ten tvrdí, že si ve mně vzal půlku východních národů potom, co jsem vyjmenovávala, že jsem vlastně národností Slovenka, dědeček z tatínkovi strany byl Rumun, babička má prý nějaké tatarské předky (zjevem by člověk usuzoval na Mongolsko, Japonsko či tak podobně) :-). Inu, multikulturní osoba... A k Německu bych řekla, že možná právě v Česku se člověk může setkat s mnohými předsudky vůči Němcům (možná právě proto, že chybí osobní zkušenost anebo převládá ovlivnění z jednostranných zdrojů a „házení všech do jednoho pytle“), ale já mám velmi příjemné vzpomínky, kdy jsem zde našla vlastně svým způsobem další rodiny, místa, kam se ráda opakovaně vracím, na která nezapomínám a kde udržujeme stále oboustranně přátelské vztahy. A rozhodně nesouhlasím, že by Němci byli „nafoukaní studení čumáci“. Samozřejmě životní standard je trochu jinde, ale to přeci není to nejsměrodatnější. Jsou zároveň srdeční, cílevědomí, umí se dobře bavit i se mile zasmát. To, že jsou pedanti přeci nemusí být výčitkou, ale naopak je to sympatické. Určitě ve všech národech potkááme povahy takové i makové. Někomu „sedne“ konzervativnější Němec, jinému bezprostřednější Slovák či Ital, a třeba dalšímu se nezavděčí nikdo. O to dobrodružnější, zajímavější je otevřeně přistupovat ke všem, snažit se v nich vidět to dobré, protože to, jak na nás někdo působí, je z velké míry ovlivněno i naším přístupem k němu. Je to krásné studium a vzdělávání se po stránce lidskosti, vztahů a jisté sociální inteligence, která je tou nejdůležitější. Žádný titul nezachrání mezilidskou omezenost.

Z mých zážitků pro mě vyplývá, že nedám dopustit na žádných z těchto národů, ale snažím se to aplikovat všeobecněji, nejde vidět druhé pouze černobíle,

spíše to vidím tak, že je nutné vnímat všechny lidi v plné kráse „barev“, kterou lze nalézt v jejich povahách, chování, životech. Tento pohled osvobozuje i od přehnaně idylických iluzí o některém národu, protože všude je možné nalézt cokoli (to kladné i zápornější) a následné vystřízlivění by mohlo být o to více šokující, vždyť nikdo není dokonalý ani my sami nejsme (i když se to někdy těžko připouští :-). Každý má svá specifika, v tom je krása pestrosti, měli bychom se snažit je akceptovat, ne, že někdo, kdo se poněkud liší, tak je „divný“. Protože to zahrnuje nejen náš pohled na odlišnosti národnostních mentalit, ale i užší okolí – náš vztah k handicapovaným, jinak smýšlejícím, zkrátka nějak „jiným“. Nemysleme si, že ze všeho, jak se projevujeme my, je naše okolí nadšeno, a přeci nás má tolik lidí rádo. Těšme se z toho, že nacházíme tolik pěkného v druhých lidech, naučme se je přijímat ale i s tím, co nám není tak příjemné. Člověk je celistvá bytost, která ale v sobě slučuje mnoho jednotlivostí. Naším úkolem by mohlo být objevovat právě to pěkné, abychom si uvědomili, čím se můžeme nechat obohatit, ne si ješitně myslet, že jsme ti nej. A právě to, že máme dnes nepřeberné možnosti cestování, poznávání a vzájemného setkávání se s dalšími lidmi, je ideální příležitostí učit se naplňovat tento úkol. Já bych své zkušenosti nevrátila, neměnila, myslím, že to bylo skutečně přínosem. Připadá mi naprosto samozřejmé sžívat se s nejširší škálou lidských povah, přijímat odlišnosti, myslím, že je důležité udržet si vlastní identitu, ale zároveň se umět rozumně v rámci jistých mezí přizpůsobit – přiblížit se druhému ve vzájemném kontaktu. K tomu je ale potřeba upřímně se chtít poznávat, ale doopravdy, ne podle převzatých stereotypů. Jsme sousedé v srdci Evropy – srdce by mělo být sídlem přátelství, lásky, vroucnosti. Srdce by nefungovalo pokud by různé jeho části nespolupracovaly. Kdyby se jedna část uzavřela trvale před druhou, jak by mohla životodárně obíhat krev? Výsledkem by byla smrt. Naše lidské srdce nám může být výborným příkladem a i vzorem. Jednotlivé národnosti jsou jako nejpestřejší barvy na malířské paletě a společně můžeme vytvořit nádherný obraz lepšího světa...